

23 augusztus 21

UJ KELET

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — 620
Félévre — 320
Negyedévre — 170
Egy hónapra — 60
Egy szám ára, pályaudvaron és vidéken is, 3 lej
Bukarestben — 3-50

Csehszlovákiában

Egy hónapra — 20 ck
Egy szám — 1-20 ck

UJ KELET

ESZÉK-POLITIKAI-NAPILAP

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 151. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Elul 10. — 1923. augusztus 22. Szerda

A menekülő ország

Németország menekül, ha ereje lenne hozzá, elmozdulna az egész föld, amelyen ma él talán egyetlen gondtalan ember sem. Az egész világon, elsősorban Európában, súlyosan nehézzé vált az emberi élet, megváltoztak az életviszonyok, a régi ember energiája, erőfeszítése kopott, gyűrött és elégtelen. A folyamatos, csendes és higgadt munkálkodásnak lejárt az ideje, a gyorsaság láza, a kapkodás, az események és a lehetőségek örökös figyelése és közben az életműködés állandó súlyosodása jár együtt a ma emberével. Mindenütt nehéz élni, megélni. Kevesen vannak, akik az új idők új lehetőségeit szerencsés kézzel tudják megfogni és egyre szaporodnak azoknak a száma, akik ennek az új életnek az áradásában elsodródhatnak, elmorzsolódnak és elvesznek.

Mindenütt így van, így Ausztriában is, ahol pedig már megállapodtak az életet mérő számok, így van Magyarországon, ahol percre-percre lesz urra a szegénység, de leginkább így van Németországban, ahol a szegénység helyébe régen a nyomor lépett, amely az emberek ezreit veszi üzőbe, a gyengéket félreteszti az életből, az erősebbeket kimondhatatlan viaskodásra kényszeríti és az elhatárolók kezébe vándorbotot nyom és új földekre, új életlehetőségek közé sodorja. A háború óta új népvándorlás indult meg: az emberek ezrei cserélnek hajlékot és indulnak szert-szét a földön a kenyér után. Soha ilyen szétszóródottság nem volt, ilyen kétségbeesett menekvés a gondok elől, mint ezekben az utolsó háború utáni években.

Más helyen berlini tudósításunkban beszámoltunk arról a kivándorlási mozgalomról, amely egész Németországban megindult. Nemcsak az éhséggel küzdő szegénység, a nyomorra ítélt értelmiség menekül a pusztulásnak ebből az országból, hanem a gazdagok, a nagytőkészek, a nagyiparosok is, akik belefáradtak abba a harcba, amit meg kell vívniuk, hogy vagyontuk, vagy legalább is annak romjait meg tudják tartani. Az elszegényedéssel szinte párhuzamosan jár az örömök hajhászása, a gondok taposó malmából a menekülés vidító percekhez.

A német pusztulás el ő idejében hatalmas fejlődésnek indult a színházi kultusz, a filmipar, az éjjeli mulatozás, kártyajáték, de ezeknek az idegbizsergető játékoknak is lejárt az ideje: a fáradt ember már pihenni akar. Németország lakossága, ha két részre rétegződik is: gazdagra és szegényre, egyben egy: a kimerültségben. A szegénység nyomorultjai az éhségben merülnek ki, az irigyelt gazdagok vagyonuk megtartásának harcában. A szegény és gazdag menekülve hagyja el a kifáradás hazáját. A szakértett iparos, általában azok a pályák, amelyek nincsenek helyhez és nyelvhez kötve, könnyen segítenek magukon, szétszóródnak Európában és Amerikában és ott keresik boldogulásukat, ahol a munka értékét megfizetik, ahol hajszák, gondok és izgalmak nélkül élhetnek. Művészek, festők, énekesek, zeneszerzők és filmrendezők kiveszik az utlevélüket és átutaznak az Újvilágba. Építészek és mérnökök ezrével hagyják el Németországot. Gyárosok és nagykereskedők áttelepítik gyárakat, üzemeiket és üzleteiket olyan országokba, ahol nyugodtan lehet élni. Mindenki menekül, nem rövid tartózkodásra a készülő viharok elől, nem átmeneti csendes pihenésre, hanem talán örök elmaradásra Németországtól, amely izgalmon és veszélyen kívül egyebet adni

nem tud. Elhagyják a hajlékukat, kitépik a gyökereiket, likvidálnak és szétmennek keletre, nyugatra a régi béke országaiba.

A német sors, akármennyire német sorsnak látszik, egészen a mai ember sorsa. A

ma emberiség, aki viharokban él, aki elvesztette reményességét és aki nyugodt, békés élet után áhitozik. A ma embersorsa ez a nyugtalan, zilált, beteg idő, amelyben csak az örvény szélesedik mindig mélyebbre.

Constantinescu Tancred lesz az új közlekedésügyi miniszter

Mosolú a közlekedésügyi tárcát kapja. Elmarad az egyetemi tanárok kongresszusa

(Bukarest, augusztus 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A liberális kormány megalakulása óta az ellenzéki lapok hetente legalább egyszer kormányát szervezéséről adtak hírt. A még emlékeztető Vaitoianu—Marzescu-affér idejében egyes lapok már a kormány bukását jósolták, a többi heteken át irt a kormányát szervezéséről. Közben a kormány maradt és a kormányát szervezése se történt meg.

A karambolok szervezik át a kormányt

Ami az ellenzéknek nem sikerült, sikerült az a sűrű vasuti karamboloknak. A miniszterelnököt a sorozatos parlamenti és népgyűlési támadások nem tudták rávenni arra, hogy kormányát át szervezze, de a vasuti szerencsétlenségek arra készítették most mégis, hogy a közlekedésügyek tárcáját más kezekre bizza.

Az „Adeverul” beavatott liberális körökben arról értesül, hogy a parlament megnyitásával egyidejűleg Mosolú miniszter a közlekedésügyi tárcát veszi át, a közlekedésügyi minisztériumot pedig Tancred Constantinescu a CFR. vezérigazgatója fogja vezetni. Cosma eddigi közlekedésügyi minisztert a kormány a „Resita” részvénytársaság elnök-igazgatói székével fogja kárpótolni. Az „Adeverul” hozzászólásában értesülése, hogy a tárcaváltozást valószínűleg több miniszter távozása fogja követni, mert Bratianu, ha hozzányul a kormányának egységéhez, végre fogja hajtani a kormányának régen tervezett reorganizálását is.

Ezek szerint a vasuti karamboloknak még messzemenő politikai következményei lehetnek. Liberális körök véleménye szerint

egyébként a kormányát szervezés ügyében az utolsó szót Bratianu Vintila fogja mondani, aki szeptember elsején érkezik vissza a fővárosba. A pénzügyminiszter hazaérkezése után azonnal Beszarabiába utazik inspekciós körútra. A pénzügyminisztérium vezetését csak szeptember 10-én veszi át Bratianu Vintila, amikor is döntésre kerülnek a függőben levő politikai ügyek.

Elmarad az egyetemi tanárok kongresszusa

Több ízben jelentette már az „Uj Kelet” hogy az egyetemi tanárok egyesülete ez évben Jasiban tartja országos kongresszusát. Az egyetemi tanárok most kommunikéban adják hírül, hogy ezévi kongresszusukat nem tartják meg. A kongresszus elhalasztását azzal indokolják, hogy kongresszusukkal nem akarnak alkalmat adni antiszemita izgatásokra. Szeptember elsején az egyetemi tanárok az összes egyetemeken megkezdik előadásait, hogy az elmúlt évszázad tanév elmaradt előadásait pótolhassák.

Angheliescu közoktatásügyi miniszter helyettesével fogadta az egyetemi tanárok döntését és kijelentette, reméli, hogy az új tanév megnyitása alkalmából sehohsem fognak előfordulni incidensek.

— Az egyetemi hallgatóknak — mondotta Angheliescu — az egyetemen belül megvannak a kötelességeik, az egyetemen kívül az új alkotmány biztosította összes állampolgári jogok birtokában vannak. Akik azonban nem teljesítik egyetemi kötelezettségeiket, azokkal szemben a kormány a törvény teljes szigorával fog eljárni.

Chamberlain a francia-angol szövetség fentartásáért

A Ruhr-vidék megszállását végzetes hibának tartja. Európát gazdasági összeomlás fenyegeti. Németországban elfoglaltak tíz francia repülőgépet

(London, augusztus 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Chamberlain vasárnap nagy beszédet mondott Birminghamban, amelyben kifejtette, hogy Európa talpraállítása az angol-francia szövetség fennmaradásától függ. Angliában mindenki egyetért abban, hogy Németország egyelőre csak annyit tizessen, amennyit tud, de viszont azt is tudja mindenki, hogy Németország sohasem feszítette túl erejét a törlesztések dolgában. Ennek ellenére Anglia elismeri, hogy a Ruhr-vidékre való bevonulás végzetes hiba volt.

Poincaré válasza az angol jegyzőkre erősen lehitette az angol sajtó optimizmusát. A lapok azt írják, hogy Poincaré politikája beláthatatlan időre kitolja a jóvátételi ügy megoldását és Európát gazdasági összeomlással fenyegeti.

Németország elfoglalt tíz francia repülőgépet

Berlin, augusztus 21. Feltűnést keltett az a távirat, amely a határmenti német városokból érkezett tegnap és tíz francia repülőgépet német katonák által történt elfoglalását jelent. A repülőgépeket, amelyek német földön szállottak, a távirat szerint azért foglalták le, mert átlépték a nemzetközi léghajózási egyezmény szabályait. Mai pá-

risi hírek szerint Poincaré a letoglalás miatt fel van háborodva és elhatározta, hogy nagyköveti konferencia elé viszi az ügyet. Német hivatalos körökben viszont kijelentik, hogy a repülőgépek letoglalására a léghajózási egyezmény értelmében Németországnak joga volt.

Merénylet Stresemann ellen?

Hivatalosan megcáfolták azt a hírt, hogy Stresemann ellen merényletet követtek el. A rendőrség megállapította, hogy a kancellár palotájának kertjében elfogott két ember, akik revolverrel védekeztek, csak betörést kíséreltek meg, de merénylő szándékuk nem volt.

Radios Londonban

Berlin, aug. 21. (Rador.) Hír szerint Radics, a horvát parasztvezér Londonba érkezett.

A görög kormányválság

Athén, augusztus 21. A Zaimis és a pártvezérek között folytatott tárgyalások sikerrel kecsegtetnek. Zaimis valószínűleg koalíciós kormányt alakít, amely kormányképes többségre fog támaszkodni. Azt hiszik, hogy a liberálisok is belépnek a Zaimis-kormányba.

román, magyar és s árban kaphatók:

A

vet, csontzsír, kenőcsöt, gépsonot, száraz olvasztott

tea keverékek

rendellenességeknél

Három doboz rendelés szállítás.

gyesztár, Lugol

ereskedelmi és ipari mtatványokat:

örleveleket

égkártyát

vélpapirost

számlát

olcsóbb árban tünően ele- s kivitelben zita Kadima- yomda Rt.

Vándor szabadiskola

Podjebrádban hét hétfő penziós kurzus a világproblémákról. A legkiválóbb tudósok tartanak előadást. Kötés száz korona a részvételi díj

(Prága, aug. 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A háború befejezése óta egy szabadiskola vándorol végig Európán. Minden évben más-más országban üti fel tanyáját és tartja előadásait. Első székhelye Luganóban volt a legközelebbi Dijonban, az elmúlt évi Cambridgeben, ezidén a csehországi Podjebrádra került a sor. Az iskola tanárai, kiváló tudósok, a kurzus megkezdése előtt veszik podgyászukat Tokióban, Bombayban, Londonban, Berlinben és indulnak abba a városba, ahol a szabadiskola megtartását éppen kijelölték. Mit visznek ezek a tudósok magukkal? Magukkal viszik a minden határon túlmenő tudományt, művészetet, irodalmat.

Az osztrák Goldscheid Rudolf Podjebrádra siet, hogy a pacifizmusról beszéljen. Bulgachov irodalomtörténész Tolsztoj eszméiről megy előadást tartani. Egy hindu tudós, aki Bombayban pakkol fel, a lelkeket kibékítő ind eszméket jön terjeszteni. Villon Anglia guildesocializmusát hozza magával. A német Vaerting asszony a nemek egyenlőségét siet hirdetni. Amerikaiak, dánok, japánok jönnek a világ legidősebb problémáival.

Es minden városban, ahol előadást tartanak, maguk köré gyűjtik az intellektuel fiatalokat, akik azután a tudományos eredményeket tovább viszik magukkal. Most Podjebrádban ülnek padokban a legnyitottabb szemű leányok és fiúk és hét héten keresztül szívják magukba az egész világból összehordott tudományt. Luganó, Dijon, Podjebrád: kis pontok a térképen, tudjuk, körülöttünk a szétszóródás, a lelkiismeretlenebb erők feszítik szét az embert az embertől, mégis van valami kohézió ezekben a zöldligasos városkákban, ami azután, ha csak oly lassu tempóban is, mint ahogy a víztükör rétegződik tovább és tovább, valamikor mégis egymásba fogja a legszétlibbenőbb redőket.

Ez a nyári szabadiskola a legönzetlenebb eszközökkel közelíti magához az arravalókat. Hét hétfő látja el őket lakással, ellátással, előadással — kétszáz koronáért. A világ minden részéből jönnek a tanárok és a tanulók, az előadás németül, franciául, angolul folyik, egyetlen erős jelszó alatt: összefogni, összekapcsolni, testvéresíteni a tudományban és a szeretetben.

Ha művészi kivitelű **butort**
akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg a **SZÉKELY ÉS RÉTI**
ERDELYRÉSZI BUTORKYAR RESZV.-TÁRS. butortermelt
Asztalok furnírzsükségeiket legolcsóbban itt szerzhetik be

Leszállított árák!

BLATT

Leszállított árák!

HARISNYA,
KEZTYÜ ÉS
KÖTÖTTÁRU
KÜLÖN-
LEGESSÉGEK
EREDETI
GYÁRI ARBAN
ÁRUSITTAT-
NAK

KÖTÖTT-
SZÖVÖTT
ÁRUHAZA

KLJ
KOLOZSVAR
FÖTER 13.
SZAM
ALATT

Állami tisztviselőknek külön engedmény!

Kiélesedett az agudisták harca

Felbőrkednek a mérsékelt elemek

(Bécs, augusztus 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Rövid jelentésben beszámoltunk már az Aguda bécsi kongresszusának megnyitására. A megnyitást követő napon dr. P. Kohn nyitotta meg az értekezletet. A megnyitást követően Zirelsohn főrabbinak az elnöklést, aki rövid beszédben köszöntö meg az iránta megnyilvánuló bizalmat. Az Aguda jelentését nem olvasták fel, minthogy azt nyomtatásban a tagok között szétosztották. Az előadó röviden rámutatott arra, hogy az ifjúság kebelében is érezhető a mozgalom hatása. Az Aguda segélyakciójáról, továbbá a sajtóról beszéltek azután. Az Aguda politikája nem irányul másra, mint a vallásosság szabad és korlátlan kifejtésére. Minden presztizspolitikát távol áll az Agudától.

Jakob Rosenheim (Frankfurt a. M.) az Aguda Jisrael keletkezéséről és hivatásáról beszélt. Perlmutter képviselő (Lengyelország) bibliai idézetekkel szufolt beszédet mondott, utána dr. Breuer (Frankfurt a. M.) az Aguda szabályzatáról referált. Utána Hirschhorn a lengyelországi cionista sajtótámadta, mire az Aguda belső és külső politikai kérdésének megvitatására bizottságokat választottak.

A következő ülésen a rabbitanács megalakulása következett. Dr. Breuer ügyvéd kifejtette az Aguda céljait. Az Aguda — mondotta — a zsidó népek a számtételésben való szervezkedése. Ismertette ezután az Aguda szervezetét. Az Aguda végrehajtó szerve a száztágu központi tanács, amely évente összeül. A kongresszus csak minden öt évben egyszer tanácskozik.

Az Aguda bizottságai között van egy külpolitikai bizottság, amely a Jewish Agency ügyeit tárgyalja. Egy másik bizottságnak az a feladata, hogy a többi zsidó szervezetekkel vegye fel a kapcsolatot. A harmadik bizottság a Palesztina-problema megvitatása céljaira alakult, a negyedik a gazdasági kérdések megbeszélésére. A kulturumunka kettélő oszlik: az egyik a neveléstügyet és a tóranatant ellenőrzi, a másik a vallásosság megerősítését célzó intézkedéseket tesz.

Herzl és Strindberg Párisban

Érdekes cikk jelent meg Paul Stark tollából a „Neues Wiener Journal” tegnapi számában Strindbergéről, a nagy svéd íróról és Herzlről, a zsidó megújulás gigantikus vezérééről. Strindberg Agost egyik darabjának a premierjére utazott a francia fővárosba. Ott volt Herzl is, a „Neue Freie Presse” kiküldöttje, hogy tudósításokat írjon a Dreyfuss-pöréről. Paul Stark megkapó cikkét teljes szövegében itt adjuk:

Azok voltak az igazán forró párisi nyári napok: a kilencvenes évek közepén a fin de siècle idején: anarchista zavargásokkal, bombamerényletekkel, a Panama-csatorna botrányával, a Dreyfuss-pörrel, az idegenek üldözésével és jelentkező kényszerrel... Egy ilyen rendőrségi jelentkezésnél ismerkedtek meg a párisi prefektúrán Theodor Herzl és August Strindberg.

— Nőtlen, vagy nős? — faggatta a nyilvántartó hivatalnok.

— Szerencsésen elváltam — válaszolt Strindberg nevetve.

„Az apa” szerzője kitűnő hangulatban volt: néhány nappal a darabjának párisi bemutatója előtt. Az író nem mulasztotta el, hogy erre az előadásra bennünket is meghívjon a rue Blanche-beli Nouveau Théâtreba. Lugné-Poet játszotta a címszerepet. Virtuóz alakítás volt ugy a művész, mint a kísérszemélyzet játéka. Az ideges Strindberg, akinek nem volt a páholyülésen maradása, hanem az egész előadás alatt Herzl és mellettem állott, tele volt lelkes elismeréssel. Nyugtalan kék szeme (melyre ráillett a költő szava: „Des Dichters Aug' im schönen Wahnsinn rollend”) ekkor az isban izzott-lángolt. Elragadtatással jelentette ki:

— Látja, így képzelem én is a színpadi rendező művészetét! Nem szabad ot látni, csak érezni. Mint harmónikus muzsika a rejtett orchesterből, úgy harsan az általa elővársolt hangulat.

Es örömtől csillogó szemmel figyelte a szkeptikus párisi premierközönséget, amint

Ezután a gora-kalvariai rabbi erkölcsbölcséleti előadást tartott nagy figyelem közepette. E beszédből kiderült, hogy az Agudában két irányzat küzd egymással: az intranzigensek irányzata és a mérsékeltéké, akik hajlandók sok tekintetben együttműködni más zsidó csoportokkal.

Dr. Unnach (Németország) hevesen ellenzi, hogy a kongresszus a cionisták és mizrachisták ellen állást foglaljon. Az Aguda ne tévessze szem elől, hogy neki csakis békés eszközei vannak: főként az iskola és a templom. Kijelentette, hogy a cionisták a reformelleni harcban a vallási elemeknek nagy segítségére voltak és csak nekik köszönhető, hogy a Cion szót nem törölték az imakönyvekből. A mizrachit fel kell venni az Agudába, ha erre hajlandóságot mutat, mert a mizrachisták a tóra alapján állanak. (Közbeiktások: A mizrachisták gonoszok!)

Általános feltűnést keltett, hogy a szlovákiai Weber rabbi a harc szükségessége mellett agítált. A mérsékelték közül azonban többen a nyílt ülésen szemére vetették Webernek, hogy azért ellenzi a békét, mert fizetéses alkalmazottja egy olyan alakulatnak, amely a szlovenszói zsidóságot különböző táborokba szakítja. A heves vitának rabbi Meyer Hakohen nagyszabású és mély bölcsességgel telített beszéde vetett véget.

Rosenheim (Frankfurt) magából kikelve tiltakozik e kifejezés ellen. Kifejti, hogy az agudisták együtt akarnak menni mindazokkal, akik a tóráat becsülik. Követeli, hogy az országos föderációknak legyen meg a joguk tóráhü elemeket kedvük szerint felvenni.

Kirschbraun a cionistákat és a mizrachit támadja. A lengyel rabbi kiválóbbjai, köztük a sambori Lewin, visszautasítja a mizrachisták elleni vádakat. Követeli, hogy az ortodoxia reprezentálja az egész zsidóságot és fogadja magába mindazokat, akik hithűek és jó zsidók. Az ifjúság nevelését nem lehet a harc és pártoskodás jegyében végrehajtani.

valósággal megremegett a realiztikus északi költészet döbbenethálójában, amikor az „Apá”-rá ráhúzták a kényszerzubbonyt.

A vonatban, mely vasárnap délelőtt kirándulásra vitt Fontainebleauban, Strindberg elolvasta a kritikákat. Valamennyi a darabnak a skandinávoknál szokatlan tiszta értelmességét dicsérte, de egyöntetűen aláhúzták a fanatikus nőgyűlöletet benne. Herzl szemrehányásával szemben, hogy miért gyűlöli így a nőket, védekezett Strindberg. Herzl idézte az „Egy örült vallomása” néhány részletét és szenzációkeresést vetett szemére a szerzőnek. Strindberg azért is határozta el a fontainebleau-i kirándulást, hogy hangulatot és benyomásokat szerezzen „Krisztina királynő”-jéhez. Mesélte, majdnem készen hozta el a darabját Párisba, de még nem dramatizálta benne a fontainebleau-i véres Manaldeschi-tragédiát.

Amint a kastély megtekintése után a fontainebleau-i romantikus erdőbe mentünk és Nagy Károly ezeréves tölgye alatt fogyasztottuk el a dezsónét, Strindberg odafordult Herzlhez:

— Ön most megtekintette velem azt a pikáns szenzációkban oly gazdag várkastélyt. Bejártuk a tébolyítóan szép Diane de Poitiers, I. Ferenc kedvesének disztermeit és IV. Henrik szeretőjének, Gabrielle d'Estrées szobáit, láttuk a király kedvence palotájának monogramjával és a Bourbonok szemérmes liliomával díszített falait... Es most már én is megértem, hogy azok a színpadi szerzők, akik Krisztina királynővel foglalkoznak, miért használták fel mindent a hálás miljót. De én még ezután is a fontainebleau-i véres és pikáns epizód nélkül gondolom kihozni a drámámat. Nos, szenzációhajszoló vagyok-e, kedves Herzl?

A legközelebbi vasárnap már kora reggel kereste fel Herzl velem együtt a charrentoni tébolydával szemközt lakó Strindbergert, hogy magával vigye egy sajnái kirándulásra. Most is miljtanulmány volt az utunk célja. Strindberg a „Mámor” című darabján dolgozott és meg akarta ismerni Saint-Cloudt és a parkot, ahol a darab részben lejátszódik. A villásregge-

lit a saint-cloudi tuk el, mig ebéd híres saint-germain a csodás vidékben haza a folyam és alkonyati szinzim elmesélte a „Mám színésznő szerelmi csak nemrég tar egyetlen francia s ságban, hogy meg — Kar, hog malac”, — mondo bohémnyájára c olyan szükségem tani irodalmi mun — Ebben Herzl — egy véle Emile Augier-val. vagyok az építész színésznők csak akikkel csak ünne asztalhoz.

— Engedje berg — hogy én egyéniség fejlődése tapasztalat szükség szorannyit kell é filiszternek.

Menekülés

(Berlin, augusztus 21. A legutóbb Berlinben tartózkodó csomagolt és ideg országot, mert nem a sok kellemetlenség napos velejárója a menekülése olyan szállodák szobáinak teltek, ma már töb

Könnyen érth akik kényszerítő köből időztek Németorogató berlini életbe találnak, hiszen mag selik el az élet egy látszólag már teljese normális életviszony szöveg, mert valójában boszorkánykörben to mozgalmakat, a ny emészto gondot. A lödnek az idegek, m kedélyekre nyom as apathia, ami egyet szélén állóknak.

Akiknek még agyuk, azoknak a got elviselni. A ma tartalmat adni az é napra és a bizonyt lanságba csüggeszt világosfejtü emberek sira növo számok színesen szemlélve a is a jövedelmük a lanul és feltartóztat ról-hétre, hónapról száma, akik vándo most megindult rag idők szokásos népvá nak új hazát keres vesztenivalójuk sin egy hátizsákba gy vándorlók jómódu, rak, ipari üzemek, és bankbetétek fölö hit járja, annyira ágában sincs azon

Éppen ez a k fel a sátorját, k szánta magát arra, ban új jövő megala hogy új hazájukban megküzdniék, elei ményebb lesz a s terődnék, egyetlen innen mindendron!

lit a saint-cloudi Pavillon Bleuben fogyasztottuk el, míg ebédközben a IV. Henrik-pavillon híres saint-germaini terraszáról gyönyörködöttünk a csodás vidékben s ismét a Szajján tértünk haza a folyam és a partvidék mesészerű, nyáralkonyati szinzimfóniája közepette. Strindberg elmesélte a „Mámor“ tartalmát: egy költő és színész szerelmi viszonyát. Sajnálta, hogy csak nemrég tartózkodik Párisban és még egyetlen francia színésznővel sincs benső barátságban, hogy meghívhatná kirándulásra.

— Kár, hogy Párisban nincs „Fekete malac“, — mondotta, Berlinnek egykor híres bohémantanyájára célozva. — Soha sem volt még olyan szükségem „kísérleti nyulra“, mint mostani irodalmi munkámhoz.

— Ebben a tekintetben — válaszolt Herzl — egy véleményen vagyok az előkelő Emile Augier-val. Augier azt mondta: „En vagyok az építész; a rendező, színészek és a színésznők csak pallérok és építőmunkások, akikkel csak ünnepélyes alkalmakkor ülök egy asztalhoz.

— Engedje meg, — vetette ellen Strindberg — hogy én Emersont idézzem: „A költői egyéniség fejlődéséhez fölülleg a jó vérből és tapasztalat szükséges.“ A költőnek tehát százszorannyit kell élnie és szeretnie, mint a filiszternek.

Fáradt ország, fáradt ember

Menekülés Németországhól. Gazdagok és szegények népvándorlása

(Berlin, augusztus 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A legutóbbi berlini tömegsztrájk után a Berlinben tartózkodó külföldiek jórésze sietve összemagolt és ideges meneküléssel hagyta el az országot, mert nem volt már kedve elviselni azt a sok kellemetlenséget és izgalmat, ami minden napos velejárója a berlini életnek. Az idegenek menekülése olyan nagy méreteket öltött, hogy a szállodák szobáinak, amelyek eddig zsúfolásig teltek, ma már több mint harmadrészek üresen áll.

Könnyen érthető, hogy azok a külföldiek, akik kényszerítő körülmények nélkül, önszántukból időztek Németországban, a zürzavaros és fojtogató berlini életben semmi gyönyörtséget nem találnak, hiszen maguk a németek is nehezen viselik el az élet egyre nehezedő súlyát, pedig ők látszólag már teljesen elszoktak a gondtalan és a normális életviszonyoktól. Természetesen csak látszólag, mert valójában sohasem lehet megszokni a bosszorkönyrköbberben torgó örökös nyugtalanító tömegmozgalmakat, a nyugtalanító bizonytalanságot és emésztő gondot. A bízalmas színjétekben feloldódnak az idegek, megtörnek az ellenállási erő, a kedélyekre nyomasztó sullyal telepszik rá az apathia, ami egyetlen mentőve az öngyilkosság szélén állóknak.

Akiknek még nem tompult el teljesen az agyuk, azoknak a legszörnyűbb a bizonytalanságot elviselni. A mai viszonyok közepette lehetetlen tartalmat adni az életnek, terveket készíteni a holnapra és a bizonytalan, kilátástalan jövő bdtortalanlanságba csüggeszti a fejeket. Elég sokan vannak világszeffü emberek, akik tisztán látják, hogy óriási nővő számok mögött család rejlik és ha felszínesen szemlélve a dolgokat, horribilisek látszik is a jövedelmük, a szó szoros értelmében vigasztalanul és feltartóztatathatatlannal szegényednek le. Hétről-hétre, hónapról-hónapra nő az azoknak a száma, akik vándorbotot vesznek a kezükbe. A most megindult ragályos kivándorlás nem a békeidők szokásos népvándorlása. Nemcsak azok indulnak új hazát keresni, akiknek az óhazában semmi veszténialójuk sincs és akik minden vagyonukat egy hátizsákba gyömöszölhették össze, az új kivándorlók jómódu, sőt gazdag emberek, akik gyárak, ipari üzemek, elegáns lakások, ékszeres autók és bankbetétek fölött rendelkeznek és akikről az a hit járja, annyira jól megy dolguk, hogy eszük ágában sincs azon változtatni.

Éppen ez a kategória szedi most lassanként fel a sátorfáját, kőtya-vetyélt el mindenét és szánta magát arra, hogy külföldön, főleg Amerikában új jövő megalapozásához kezdjen. Jól tudják, hogy új hazájukban nehéz viszonyokkal kell majd megküzdeniük, eleinte talán a jelenleginél is keményebb lesz a sorsuk. Ezzel azonban keveset törődnek, egyetlen gondolat futi az agyukat: Elmennek mindenáron!

Nagy, nyugtalanlankék szeme izzott és parázslott. Sem azelőtt, sem azóta nem láttam olyan isteni költőszemet.

— Az írónak, ha érvényesülni akar, előkelő megjelenésre és tündöklő mintaképekre van szüksége, — képviselte Herzl az ellenkező álláspontot.

Quartier Latin-beli tartózkodásunkat megszakította az a vita, mely a Boullier-táncsteremben folytatódott. A nagy tömegben és a pokoli zajban nem volt könnyű dolog beszélgetni. Tultengő temperamentumu diákok szászámra daloltak táncközben és még több kikopott grizett sikongott a karzaton, vagy a férfimódra megült hintalovakon. Itt vesztettük el szemelől Strindberget. Csak éjjel után találtunk rá a kijáratnál: karonfongvást egy csinos „kísérleti nyul“-lal. Herzl kocsit hívott és Strindberget is felszólította, szálljon fel. Ő azonban már az egyik omnibusz hátán kapaszkodott kísérelőgyével. Felszólítottunk hozzá.

— Hová?

— Charentonba! — szölt az „Egy örült vallomása“ szerzője. (Charenton ugyanazt jelenti Párisban, mint Bécsben a Steinhof.)

— Grand bien vous fasse! Mulasson jól, — küldte utána Herzl nevetve a bucsuzót és Strindberg eltűnt a párisi zsongó nyári éjszakában.

óta panaszojják, hogy majdnem lehetetlen előrendü szakácsokhoz jutni, mert ezek mind Párisba, Londonba vagy Newyorkba szerződtek és nem is gondolnak arra, hogy visszatérjenek Németországba. Annál kevésbé, mert Németország napról-napra szegényedik és a kényszerű takarékoság már is lezüllesztette a valaha virágzó, előrendü német szakácsművészetet.

Akasztófa egy bányagazgató lakása előtt

A német bányamunkások szövetségi ülésükön elhatározták, hogy továbbra is tiltakozni fognak a Ruhr-megszállás ellen. A „Vorwärts“ értesülése szerint a ruhrvidéki forgalmi zárt jelentékenyen megszigorították. Most már nemcsak az utcákat, utakat, hanem a réteket és gabonaföldöket is szöges dróttal elzárták. Kölnben úgy tudják, hogy kommunista századok elűzték Ilneck telepéről a tisztviselőket, az igazgató háza előtt akasztófát állítottak fel, a lakását feldúlták. A kommunisták ezalkalommal vadászrezedekkel ütköztek össze, amelynek folyamán egy kommunista meghalt.

Londonban ma veszik át a francia választ

Az angol kormány, londoni jelentés szerint, szerdán átveszi a francia választjegyzéket. Holnap a kormány végleg megszövegezi a német jegyzőkre adandó választ. Valószínű, hogy Anglia elfogadja Németország ajánlatát. Az angol kormány sürgetni fogja a szakértői konferencia összehívását.

A berlini orosz nagykövet Ebertnél

Berlin, augusztus 21. Ebert köztársasági elnök fogadta Oroszország berlini nagykövetét, Kresztinszkyt, Amighahn moszkvai német követtel együtt. Az orosz követ átnyújtotta a birodalmi elnöknek akkreditáló levelét. Ebert üdvözölte Kresztinszkyt és reményét fejezte ki, hogy a két állam közötti viszony kedvezően fog alakulni.

Párisi színház

(Páris, augusztus 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Páris színházi életében ma a revü dominál. A jámbor amerikai honpolgár s a néger herceg (minden Párisban élő néger hercegi sarj, amireh az állítólag Afrikában nem kell sok) hetenként egyszer megnéz valami Cid-szerű patétikus, magassabb művészetet s kétszer minden átmenet nélkül az „En pleine folie“ vagy „Toutes les femmes“ revüket. Nálunk alig tudnók elképzelni azt a hihetetlen luxust, amit egy ilyen revü megvalósít. Százával vonulnak föl a táncosok és a táncosnők, bámulatos izléssel és semmi költséget nem kiméző gondtalansággal megvalogatott ruhák tömegei lepik el a tündéri fényhatásokban uszó színpadot. Persze a ruhák olyképen vannak megcsinálva, hogy minden bőségük és izlésük ellenére nagyon sok betűdesre szánt helyet hagynak csupaszon. A függöny minden „tableau“ után legföljebb két-három másodpercig marad leeresztve, kitűnő zenekar a leg-lehetőbb és a leglehetetlenebb hangszerekkel felszerelve, édes, lármás, fülbemászó, változatos szonok és táncok tucatjait találja.

Ezek a hiper- és super-revük — mint most nevezgetni kezdik őket — egészen speciális műtajok. A szemnek és a fülnek vannak száruva és az érzelmhez akarnak szólni — de az agyvelő kikerülésével. Bódító és kápráztató képek sorozatából állnak, melynek rendszerint valami halvány szimbólumokat akarnak jelenteni és főleg a zene meg a tánc. A világitási hatások a maximumra vannak fokozva. Elképzelhetetlen, kuszá és ópiummámszerű színpaletták jelennek meg a színpadon, itt-ott egy-egy emberi test fehérsége, hirtelen előugró párok omlatag keringői, keleti emléket hajhászó, fűszeres zene, szövegek és brokátok fénytöréseinek szincodái — minden erőletett „cadre“, összefüggés, értelem nélkül csak odavetve, gyorsan, pihenés nélkül, három órán keresztül. Már címek is elárulják zsánerüket. A Folies-Bergeres-ben, talán a legnagyobb szerű Music-Hall-ban, például az En pleine folie-t, a Teljes örületben-t adják! Már a cím mutatja, hogy nem logikai elmefuttatást kapnak.

De nem kell azt gondolni, hogy a Music-Hallok sikere végleges. A szezon vite döntő győzelemre a revüket s a szezon halálával ők is hátrébe kerülnek. Az amerikaiak elpárolognak, a furdős előkelők hazajönnek s Páris is fölötti ren-

Asok, akik internacionális keretekben is értékes pályán mozognak, majdnem kivétel nélkül külföldre vándorolnak. Így a berlini szállók hetek

des színházi nivóját. Már nagy előkészületek folynak. Minden neves színházi író elkészítette már hagyományos új darabját. Ezekből az előkészületekből még nem sok szivárgott ki, valami mégis. A privát drámai színházak, melyek nyáron zárva vannak (csak a könnyebb zsánert operettszínházak és az egész nehéz államiak vannak nyitva), már erősen megkezdtek a tréninget az új versenyekre. A legkiadósabb program a szezon elején egy új színházban ígérkezik. A régi Mogador-színpad, mely most új vezetőséggel a Cara-Laparcerie nevet vette föl, október elsején Maurice Rostand Le

Masque de Ferjével kezd. A híres drámaíró fia eddig egyetlen szindarabban a legújabbban egy hatalmas hatást ért verskötetel vitott ki nevet tartalmaz. Ugyanebben a színházban kerül bemutatásra Charles-Henry Hirsch Tigre et Coquelicot és Jean Richepin Lais című darabja. Csupa híres név, a színház jól debutál. A Théâtre des Nouveautés-ban a serény Louis Verneuil lanszirozza új komédiáját La Maitresse de Bridge néven. Az Opera Comique-ban Xavier Leroux új lírai operáját jelzik, Jean Richepin szövegével. Az Odéon Lenormand egy új darabját jelenti.

Marienbadban folytatják a színajai tárgyalásokat

Döntenek a magyar kölcsönről. Bothien és Benes találkozása

(Budapest, augusztus 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vasárnapi lapok a Villiam Goode népszövetségi pénzügyi szakértő hosszabb nyilatkozatát közlik a magyar kölcsönről. Goode kifejti, hogy a magyar kölcsön elintézése rövid hetek alatt lehetetlen. Megfelelő tárgyalások után valószínűnek tartja azonban, hogy

a kölcsönt megadják,

de ebben az esetben is nélkülözhetetlennek véli a kölcsön hovaforrásának megfelelő ellenőrzését.

Ideérkezett hírek szerint a magyar kölcsön ügyében véglegesen

Marienbadban fognak határozni.

Itt fogják folytatni a színajai tárgyalásokat. A tanácskozások középpontja ismét a magyar kérdés lesz és pedig nemcsak a kölcsön ügye, hanem a jóvátétel egész problémája.

A marienbadi konferenciát megelőzőleg Bethlen tárgyalni fog Benessel, előreláthatólag Genfben, ahol a népszövetség szeptember harmadikán kezdődő negyedik ülészakán tognak találkozni. A magyar politikai életnek legaktuálisabb eseménye

A mai valutapiac

A lej újabb emelkedése. Bessz a belső pénziacpon. Javul a francia frank. Zuhan a németmárka

A lej Párisban 8.40. Zürichben 2.53.

(Kolozsvár, augusztus 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amilyen gyors mértékben zuhant alá a lej árfolyama az európai tőzsdéken, most ugyanolyan gyors tempóban történik a javulása is. A mai zürichi tőzsdén már 2.50-nel jegyezték egy a nyitáskor, mint a zárlatnál. A párisi tőzsdén is a zürichi emelkedésnek megfelelően javul a lej. A tegnapi utótőzsdén 7.60-ról 7.80-ra, majd a mai nyitáskor 8.00-ra emelkedett. A 8-as párisi jegyzés, habár a francia frank újabb tízpontos javulással 30.65-re emelkedett Zürichben, mégsem fedti teljesen a zürichi 2.50-es lejjegyzést, körülbelül 2.47-es zürichi jegyzésnek felel meg. A belső pénziacpon az összes külföldi értékek tovább zuhantak ugyanarra, hogy ma már 38.90-es kőtések is történtek svájci frankban. Tudvalevőleg ez jóval paritás alatt van, mert a 2.50-es zürichi jegyzés mellett 40 a svájci frank paritása. Ennek megfelelőleg paritás alá estek az összes valuták és devizák. A kereslet megmost is tartózkodó, mivel hogy újabb lejemelkedést várnak.

A bukaresti tőzsdén is nagy értékzuhanások voltak a lej javulásának megfelelőleg. A német márka újabb zuhanáshoz kezdett és a mai zürichi nyitáskor elérte eddigi jegyzésének a legmélyebb pontját, 80-at. A zárlatnál némi szilárdulást mutat. 90-nel jegyezték. A berlini tőzsdén a dollár ismét elérte az öt és félmillió márkát.

Irányzat: A nyugati devizákban újabb esés, francia frankban szilárdulás.

Augusztus 21-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt.

7500—8500 külf. magyar koronát,
14000—15000 belf. magyar koronát,
8.02—8.03 francia frankot,
2.58—2.61 svájci frankot,
0.46—0.46 75 dollárt,
10.30—10.32 olasz lírát,
1800000—1900000 német márkát,
32800—33400 osztrák koronát,
16.00—16.01 cseh koronát,
0.10—0.10 14 font sterlinget.

Valutapiac augusztus 21-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1225, London 988,
Newyork 218, Róma 958, Zürich 40, Prága 645,
Bécs 34—, Budapest 150, Berlin 80.

Bukarest. Valuták: Napoleon 820—830,

Milojevics szerb követtel folytatott Gömbös-féle tárgyalás. Balla Aladár, aki Gömbös nevében állítólag a szerb követtel tanácskozott, nyilatkozatot tett közlé a „Reggel”-ben, amelyben kijelenti, hogy Gömbös öt sohasem kérte fel arra, hogy a jugoszláv követtel tárgyaljon, de ha kérte volna is, visszautasította volna.

Milojevics is nyilatkozik és konstatálja, hogy a tárgyalás, amit neki tulajdonítanak, soha meg nem történt, különben is sohasem használná fel befolyását arra, hogy reakciós pártok kormányra jussanak.

Magyarország nem akadály...

Páris, augusztus 21. A Marseilleban megjelenő „Le Radical” közli Monzie szenátor levelét a magyar kérdéssel. A szenátor szembeszáll azzal a felfogással, hogy Magyarország a béke akadály.

— Kétségtelen, — írja Monzie szenátor — Magyarország nehezen nyugszik bele sorsába, de igyekszik talpraállani. Monzie óhajtja, hogy Magyarország és Csehszlovákia vezetőemberei közeljenek egymáshoz.

márka 100—135, léva 170—180, török líra 120—125, font sterling 960—970, francia frank 1240—1250, svájci frank 43—44, líra 9.50—9.75, drachma 275—300, dinár 220—225, dollár 213—214, lengyel márka 9—9.50, osztrák korona 33—34, magyar korona 95—105, cseh korona 620—625.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 80—90, Newyork 553—553—, London 2517—2518, Páris 3075—3085, Milano 2375—2375—, Prága 16.15—16.15, Budapest 325—325, Belgrád 580—580, Bukarest 250—250, Varsó, 23—23, Bécs 77.75—77.75, Bécs lebélyegzett —.

Páris. Nyitás: London 3185, Newyork 1794½, Berlin 30, Róma 77, Prága 52.50, Bukarest 8—, Zürich 323.75, Bécs —, Varsó —.

Berlin. Zárlat: Róma 25000, London 25000000, Newyork 5500000, Páris 212000, Zürich 101200, Bécs 78, Prága 164000, Budapest 300, Amsterdam —, Bukarest 48000.

Bécs. Zárlat: Amsterdam 28650, Belgrád 745, Berlin 125, Budapest 390, Bukarest 320, London 323.500, Milano 360, Newyork 71060, Páris 3850, Prága 2085, Varsó 30, Zürich 12860.

A budapesti devizaközpont hivatalos arfolyamai: Lej 86—93, márka 30—50, francia f. 1055—91, lengyel márka 8—9.

Valutát és Devizát

A legolcsóbban ad, a legmagasabb áron vesz a
Kereskedelmi Hitelintézet
Kolozsvár, Főter 20. Telefon 40 és 229

Az Ipari Hitelbank ügye. Bukarestből jelentik: A Banca Nationala folytatja tárgyalásait a Creditul Industrial (Ipari Hitel) intézet működésének a vonatkozó törvény alapján szeptember elsején megkezdődő működésére vonatkozólag. A Banca Nationala reorganizációjáról és a bank privilégiumának meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat már készen van és a pénzügyminiszter azt az őszi ülészak elé fogja terjeszteni a belső államadóságok konszolidációjáról szóló törvényjavaslattal kapcsolatban.

Két napi üzletzárás

Nem lehetet mást várni, a hatás mégis döbbenetes. Amilyen rendszertelenséggel, amennyire a termelés munkájának folytonosságát nem respektáló módon jöttek létre az adókievőbizottságok döntései, ugyanolyan módon akarják a döntés végrehajtását is keresztülhajtani, gyorsan, gyorsan, megállás nélkül; ezen a ponton a közigazgatási apparátus szokatlanul biztosnak és megbízhatónak bizonyul. Az adózás csapja belefurta magát a közgazdasági életbe, belelővelte mérgét a kereskedelem vérkeringésébe. Akár ilyen, akár olyan kimenetelre kerüljön, a kereskedelmet fékezni kell tejlődő, kibontakozó utjában. Vagy adózásokkal, vagy kicsinyes árjegyzékekkel, vezaturákkal, amelyek elveszik az emberek kedvét.

Cégeket, akik évtizedes becsületet multa tekinthetnek vissza, akik közintézmények, társadalmi és jóléti alakulásoknak olyan támastékei voltak, amelyekre mindig számítani lehetett, úgy kezelik, mint az üzleti élet parazitáit. Csoda-e, ha ezek az emberek most visszavonulnak minden elől, ami hozzátartozik az élet nemesítéséhez, az emberbaráti szellem keményítéséhez, a szeretet felfokozásához. Nyolc nap alatt elő kell izzadni a mai pénzinséges idöben a hatvanezreket és a negyedmilliókat. A kereskedők tiltakozásuk jelétül a kormány kereskedelemellenes politikájára két napos üzletzárással akarnak felelni. A nyolc napos határidő mintha ezt a szándékukat akarná segíteni. Csak hogy kissé drasztikus módon. Mert nem két napi, hanem állandó üzletzárás lesz ebből!

Uj vezetőséget választott a kolozsvári vendéglősök ipartársulata

(Kolozsvár, augusztus 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vendéglősök ipartársulata kedden délután 6 órakor Mehelean Péter elnökletével közgyűlést tartott. Az elnök ismertette az ipar nehézségeit, az árvizsgálatoknál való eljárás sérelmeit és hangsúlyozta az ipar egységét. Czerjék Herman titkár jelentéséből kiderül, hogy a társulatnak százötvenkét tagja van. A jelentés felemlíti az összes ezévből lezajlott szakmabeli akciókat. A pénztár-jelentés felolvasása után javasolja, hogy Décei L. Anrélnak, az országos vendéglősszövetség elnökének köszönetet szavazzanak azért az eredményes fardozásért, amelyet ezévből a szakma érdekében kifejtett. A javaslatot egyhangulag elfogadták. Köszönetét fejezte ki a közgyűlés még Mehelean Péternek is, a lemondó kolozsvári elnöknek. Az árszabály módosításához Breiner József kávé szolt hozza, aki követelte az alapszabályok román és magyar nyelven való kinyomatását. Néhány más felzólalás után megejtették a választást, amely a következő eredménnyel végződött:

Elnök: Tuffli R. Richard.

Csoportelnökök: Szállodások: Friedmann Márton. Vendéglősök: Pterschi József. Kávék és kávémérések, bogedák: Breiner H. József. Cukrászok: Layda Jenő. Italmérők: Ioan Vlad. Pénztárnok: Weipert Ferenc.

Számvizsgálók: Elnök: Mehelean Péter. Tagok: Nemes Maxim, Löwy József.

Választmányi tagok: Borbáth Antal, Falk Imre, Breiner Sándor, Csizsár Viktor, Ehrfurt Hugó, Goldstein Herman, Hágán Péter, Janovitz Vilmos, Komjatszégi Lajos, Kerekes József, Nagy Miklós, Obanca Iosif, Paizs György, Vecsán János, Hirsch Mihály, Kis Elemér, Muhai Eugen, Orosz Ioan.

Csoportjegyzők: Szállodások: Benjámin Miksa. Vendéglősök: Stern Miksa. Kávék: Braun Márton. Cukrászok: Czerjék Herman. Italmérők: Lázár Gyula.

Róka, kelme, Szőrmefestés,

vegytisztítás legszebb kivitelben

KRISTÁLY

nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvilágosítás az összes fiókban

HIR

Örománában és külföldön az „Publicite Rador (Bucur) hirdetői iroda vesz föl az Uj Kelet az egyetemes napilapja.

Az Uj Kelet cikkeinek utány jelölésével engedjük meg Előfizetési árak: Egy hónapra féltévre 320 lei, egész évre 640 lei. Felelős szerkesztő: Marton E.

A negyedik ország dája Temesváron megkden a konferenciára vetkező címre kell ír a főtitkár Temesvár, Bul

— A volt postave pere. Bukarestből jelentik, hogy a megkezdődött T igazgató és jelenleg miniszter ügyének tárgyalása. Titul eljárás, mert egy paraszti many ellen tüntetett.

— A világkósz menekülés Sas László regénye. Vigasztalódás é Kapható az Uj Kelet kör

— Amerika lesz hajót. Washingtonból je many elrendelte huszonn, kisebb hadihajónak a wa telmében való leszerelését

— A konstancai összejeltek egy sze lentik: A konstancai fra tasé a konstanccamegyei val összejeltek egy sz sulyosan megebesztelt. A az attasét és csak a kon desére bocsátotta szabada

— Letartóztaták jokat. Berlinből távirato moza a müncheni L Schmidt Max, volt főisk asszony személyében. Mi ellopott képeket, egynek

— Általános szt jelentik: Az athéni munk amelyhez a vasutasok követelik a kormánytól, léptessen életbe. Rendza

— Autószerencs besülttel. Bukarestből jelentés szerint egy aut zuhant a töltésről. Tize

— Szerencsétlen Marseilleből jelentik: lon egy földűhódott b A nézők a tribüne me tömeg alatt összeomlott huszonöt sulyosan mege

— Hat napig mert nem volt pénz jelentik: A Rayger-utóbbi három napon á tek és amint ez egyre tek a rendőrségen, a amely megdöbbenő er lakik egy Rozsanszky rettenetesebb nyomorb rom hónapos csecsemő volt pénzük a temetés kis hullát, amely már gény szülők ellen meg

— Elfogták a törőjét. Néhány nap utcai szefárd imaházb Constantín harmadik tettest egy tizenkilen ben. A fiatalember, a bevallotta, hogy álku hamidrasba, feltörte ahonnan kétezer lejt, órárt ellopott. Több katossegéd, akit letar

— Végetért sztrájkja. Londonból elhatározták, hogy isz

HIREK

Armaniában és külföldön az „Uj Kelet“ részére kizárólag Publicite Rador (Bucaresti, Str. Gen. Berthelot 1. hirdetői iroda vesz föl hirdetőket.
Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zűdőség napilapja.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 li) félévre 320 lei, egész évre 620 lei.
Feltétel szerkesztő: Marton Ernő dr.

A negyedik országgrési konferencia irodája Temesváron megkezdte működését. Minden a konferenciára vonatkozó közlést a következő címre kell irányítani: Székely Béla főtitkár Temesvár, Bulevardul Reg. Carol 41.

— A volt postavezérigazgató fegyelmi pere. Bukarestből jelentik: A postavezérigazgatósnál megkezdődött Titulescu volt postavezérigazgató és jelenleg műszaki főtanácsos fegyelmi ügyének tárgyalása. Titulescu ellen azért indítottak eljárást, mert egy parasztpárti nagygyűlésen a kormány ellen tüntetett.

— A világiósokból a Végzethez való menekülés Sas László „Isten lábánál“ című regénye. Vigasztalódás és pihenés minden sora. Kapható az Uj Kelet könyvtárában.

— Amerika leszerel negyvenhét hadihajót. Washingtonból jelentik: Az amerikai kormány elrendelte huszonnyolc nagy és tizenkilenc kisebb hadihajónak a washingtoni egyezmény értelmében való leszerelését.

— A konstancai francia attasé autója összeütközött egy szekérrel. Bukarestből jelentik: A konstancai francia haditengerészeti attasé a konstanca megyei Lipitza községben autójával összeütközött egy szekérrel, amelynek utasa súlyosan megsebesült. A csendőrség letartóztatta az attasét és csak a konstancai prefektus intézkedésére bocsátotta szabadon.

— Letartóztatták a müncheni képtolvajokat. Berlinből táviratozzák: A rendőrség kinyomta a müncheni Leubach-képtár képtolvajait Schmidt Max, volt főiskolai hallgató és egy Friedmann személyében. Mindkettőt letartóztatták. Az ellopott képeket, egynek a kivételével, megtalálták.

— Általános sztrájk Athénban. Athénból jelentik: Az athéni munkásság deklarálta a sztrájkot, amelyhez a vasutasok is csatlakoztak. A lapok követelik a kormánytól, hogy drákói intézkedéseket léptessen életbe. Rendzavarás nem történt.

— Autoszerencsétlenség tizenhárom sebesülttel. Bukarestből jelentik: Campulungi jelentés szerint egy autókamion Ruher mellett lezuhant a töltésről. Tizenhárom utas megsebesült.

— Szerencsétlenség egy bikaviadalon. Marseilleből jelentik: Fourgesben egy bikaviadalon egy földühödött bika a nézők közé rontott. A nézők a tribünre menekültek, mely a nagy néptömeg alatt összeomlott. Négy ember meghalt és huszonöt súlyosan megsebesült.

— Hat napig rejtegettek egy halottat, mert nem volt pénz a temetésre. Pozsonyból jelentik: A Rayger-utca 26. számú ház lakói az utóbbi három napon át rettenetes hullaszagot éreztek és amint ez egyre erősödött, feljelentést tettek a rendőrségen, ahonnan vizsgálat indult meg, amely megdöbbentő eredményre vezetett. A házban lakik egy Rozsánszky nevű fiatal házaspár a legrettenetesebb nyomorban. Az elmúlt szombat három hónapos csecsemőjük meghalt és mivel nem volt pénzük a temetésre, a lakásban hagyták a kis hullát, amely már feloszlanak indult. A szegény szülők ellen megindult az eljárás.

— Elfogták a Kádár-utcai templom betörőjét. Néhány nappal ezelőtt betörték a Kádár-utcai szefárd imaházba. Rövid nyomozás után Bot Constantin harmadik kerületi detektív elfogta a Constantint egy tizenkilencéves lakatossegéd személyében. A fiatal ember, aki a templom udvarán lakik, bevallotta, hogy alkulccsal hatolt be éjjel a bét-hamidrasba, feltörte a templomszolga szekrényét, ahonnan kétezer lejt, három ezüstkoronát és egy órát ellopott. Több más lopást is beismer a lakatossegéd, akit letartóztattak.

— Véget ért a londoni dokkmunkások sztrájkja. Londonból jelentik: A dokkmunkások elhatározták, hogy ismét munkába lépnek.

— Jellinek miatt leigazoltatták Kolozsváron a gyorsvonat utasait. Tegnap este keletlen meglepetés érte a cseh határról érkező gyorsvonat utasait. Leszálláskor ugyanis detektívek fogták körül a vonatot és mindenkit leigazoltattak. A vasuti razzia előzménye az volt, hogy délután a kolozsvári rendőrség telefonjelentést kapott a nagyváradi állomástól, hogy Jellinek az éjszakai gyorsvonattal Kolozsvárra utazik, illetőleg az ottani ügyeletes rendőr látta felszállani a betörőkirályt, azonban leigazoltatására már nem volt ideje, mert a vonat elindult. A kolozsvári rendőrség emberei kimentek az állomásra a betörőkirály letartóztatására. Jellinek ezuttal sem sikerült rákaphatni, az egyik második osztályú kocsi egy utasában azonban Plea detektívönök felismerte Halmi János nagyváradi betörőt, aki ellen a nagyváradi rendőrség körözölevelet adott ki. Halmi is felismerte a detektívönököt s a kocsi ablakán keresztül akart elmenekülni. Szükséki kísérlete azonban nem sikerült. Mihelyt kiugrott a kocsiból, detektívek fogták közre. Halmi látta, hogy nincs szabadulás, belenyugodott sorsába s követte a detektíveket, akik az állomásrendőrségre kísérték. A letartóztatott betörőt a detektívönök hallgatta ki. Halmi bevallotta, hogy már másfél év óta betörések-ből tartja fenn magát. Néhány hónappal ezelőtt Kolozsváron tartózkodott s itt nyolc betörést követett el. Atadták az ügyészségnek.

— Halálozás. Fischer Károly, a tasnádi hitközségnek több éven át volt elnöke hosszú betegség után augusztus 15-én este 10 órakor, életének 81-ik évében meghalt. Halálát kiterjedt rokonsága gyászolja. A temetési szertartás 16-án délután egy órakor folyt le, melyen Briszik Miksa tasnádi főrabbi szép és magasztos beszédben méltatta az elhunyt emlékét. A gyászbeszéd és az „El molé ráchmim“ után, utolsó kívánsága szerint, szülőhelyén, Erksifaluban helyezték örök nyugalomra. Utolsó útjára a tasnádi hitközség több előkelő tagja kísérte el. Az erksifalusi gyászszertartásnál a környékbeli hitközségek is résztvettek. Fischer Károly egy a közéletben, mint a hitközségi életben nagyon tevékeny volt. Harminc éven át a tasnádi járás izraelita kerületének elnöke, majd 1908 óta, Tasnádra való költözése után, két ízben több éven át a tasnádi hitközségnek elnöke volt.

— Milyen a nődivat Budapesten. Budapestről jelentik: A modern divatkreációk a régi stílus ruhák szeszélyes és fantasztikus összeállításai. A fantázia pillanatra megáll, noha szeritsegére jött a legelőkelőbb iparművészet stilizáló ereje. Visszakivánczolunk az eredeti stílusokhoz. Így ébredt fel a „boldog Hellasz“ egyszerűsége. Az egyszerű nyári ruhák idéztek fel, de nem az átvett peplonos stílust, melyet leginkább szin-padi célokra készítettek, hanem a két részből álló, könnyed görög ruhát. Felsőrésze bluzszerű, mely redősen omlik le a vállakat összekapcsoló gyöngycsattokból, szabadabb és lengőbb, mint a francia matrőbluz és csipőig redőzi be az alakot. Ott alig észrevehető, stílusosan kombinált zsinórszalag fogja össze a lágyan, aztán következik a szoknya, melynek szépségét könnyedén omló redőzet alkotja, tehát akár selyem, akár finom gyapottól készült, puha anyagot kell alkalmazni. A széleken bortnizó örkészep meanderdísz azonban kicsit uniformizálóvá, unalmasá változtatná. Ettől az eredetiségtől el kell térni. Ez a ruha fogadásra, délelőttre, esetleg strandra úgy vonul be a divatba, mint a japán kimonó: talán örökre. Ez a stílus, mely a kebelalatti derékrészt szorítja, a csipőig nagyon is kiemeli a mesterségesen előidézett karcsúságot cserébe, tehát fűző, nagyon előnyös természet kell hozzá. Amellett egyedül nem lehet felvenni. Egyetlen bájos szépséget, a kebel alatti elfutó és a háton csokorba kötött széles szalagot ma már lezserebben kombinálják. Bizarrogójában hivalkodva ragyog még a modellek között a francia abroncsos szoknya. Csak a külső csipkebuzat őrizte meg eredetiségét, egyébként átkombinálták. Dereka két selyemlappal áll és a hátán, mely dekoltázsának vállalai keskeny, tompa-tényű gyöngyökből vannak. Ez a két selyemlappal derék plüss ingből nyílik ki, mint a viráglevél. A plüss ing fölött a derékvonaltól csipőig selyem fátyolszoknyácska borul, de nem omló stílusban, hanem abroncsra feszítve, mint a nyitott arnyó.

Ebből a kifeszített abroncsból ereszkedik alá a selyemfátyolszoknya, irizáló indákkal és sűrű levelekkel. A modellbaba madame Tallien óriási kalapjával egészíti ki ennek a különös ruhának stílusát, karmozdulata is alkalmazkodik, amint legyezőjét felnyitja. Látszik rajta, hogy nem kíván népszerű lenni. Merész, szinte kötődő, kihívóan terpeszkedik a tükörök előtt: tökéletesen francia.

— Bulgária Petkoff gyilkosának kiadátását kéri. Bukarestből jelentik: A bolgár kormány interveniált a román kormányhoz, hogy Lubenoff Józsefet, Petkoff bolgár újságíró gyilkosát, akit a csehszlovák hatóságok Bulgária részére való kiszolgáltatás végett a román hatóságoknak kiadtak, adják át a bolgár igazságszolgáltatásának.

— Megint kisiklott egy vonat. Egeresből jelentik: Borgó és Egeres között ma délelőtt 10 óra 26 perckor a 406. számú személyvonat eddig ismeretlen okból kisiklott. Szerencsés véletlen folytán a kisiklásnak mindössze két könnyű sérültje van. A kisiklás következtében a pálya megrongálódott, de egy óra munka után sikerült a pályát rendbehozni. Kolozsvárról Dumitriu osztályfőnök vezetésével még a délelőtt bizottság szállt ki a helyszínre, de eddig nem sikerült megállapítani a baleset okát.

— Gyermekdélután a bécsi zsidó diákok javára. Vasárnap, augusztus 26-án délután 4 órakor mesedélután lesz a Központi Szállodában. A gyermekdélután bevételét a Bécsben tanuló erdélyi zsidó egyetemi hallgatók segélyezésére fordítják.

— Gyermekhullát találtak a szemetes-kocsiban. A kolozsvári rendőrségnek ma délelőtt jelentették, hogy a városi személtároló telepen az egyik szekér kiürítése közben egy négyöt-hónapos gyermek hullájára bukkantak. A holttestet valószínűleg a szemétkocsi csempésztek a szekerre, melynek Lázár nevű fuvarosát most keresik a detektívek. A kocsi okvetlenül emlékezni fog rá, hol vett észre valami gyanusát a szemetesládák kiürítésénél.

— De Valera tizenkétéves fia szembe száll a brit kormánnyal. Dublinból jelentik: De Valerát tegnap beszéltették a városi fogházba. De Valera fia Vivian, aki mindössze tizenkétéves, szabad ég alatt tartott gyűlésen nagy beszédet mondott, amelyen szembe száll a brit kormánnyal és követeli Írország teljes függetlenségét.

— Máramarosban álmokört terjesztenek a legyek. Máramaroszigetről jelentik: Ujabban különös légyfajta mutatkozik Máramaroszigeten. Valamivel nagyobb a rendes házilégnél s a háta és szárnya sárga. Csipése nyomán vörös daganat képződik, közepén tüfejni sárga ponttal. A megcsipett ember nagy fájdalmat érez, majd három-négy napig alszik egyfolytában. Eddig harmincnál több ilyen álmoköröset, köztük négy halalos, fordult elő.

— A Stromfeld-per az ügyesség előtt. Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy a rendőrség még a tavasszal előzetes letartóztatásba helyezte Stromfeld Aurél volt vezérkari ezredes. Az ügyészségi vádirat szerint Stromfeld „Emberbaráti Egyesület“ címen titkos társaságot létesített, amely állandó összeköttetésben állott a bécsi kommunistákkal és a moszkvai harmadik internacionálé vezetőivel. Tizenegy embert tartóztattak eddig le, akik közül azonban csak egy, Csrepka János asztalos vallott terhelően Stromfeld ellen. Az ügyesség szerint Stromfeldet bosszúállás érzése vezette akkor, amikor a vörös hadsereg parancsnoki állását elvállalta, ugyanis még a háború alatt felségárulás miatt két évi és kilenc hónapi súlyos börtönrre volt elítélve. A vádtanács legközelebb tárgyalja a vádirat elleni kifogásokat.

Nagyváradon Szilágyi Dezső-utca 6. szám alatt lehet előfizetni az Uj Keletre.

* „Olla“ gummi használata feltétlen biztonságot nyújt.

* A hölgyek jelszava: Brásay Najád arokrém és poudert használjunk, mert ez a legjobb és mindenütt kapható.

* Kirándulásnál nélkülözhetetlen a Diana sóborszesz, izmaink legjobb ápolója. Ügyeljünk a Diana névre.

mégis döb-
mennyire a
a respektáló
ságok dön-
ntés végre-
gyorsan,
közigazgatási
egbizhatónak
a magát a
gót a keres-
akár olyan
fejlődő, ki-
vagy kicsi-
l, amelyek

s multa te-
k, társadalmi
kai voltak,
gy kezelik,
ha ezek az
elő, ami
emberbaráti
fokozásához.
ai pénzinsé-
negyedmillió-
l a kormány
apos fizetés-
iteni. Csak-
am két napi,

Uj Kelet tu-
lata kedden
ökletével köz-
az ipar nehéz-
s sérelmeit és
rjék Herman
rsulatnak szá-
mliti az összes
t. A pénztár-
gy Décei L.
ség elnökének
lményes fára-
érdekében ki-
fogadták. Kö-
Mehelean Pé-
knek. Az ár-
s kávév szolt
k román és ma-
hány más fel-
tást, amely a

k: Friedmann
ef. Kávésok és
József. Cuk-
an Vlad. Pénz-

Mehelean Péter.
ef.

th Antal, Falk
Ehrfurt Hugó,
anovitz Vilmos,
Nagy Miklós,
János, Hirsch
Orosz Ioan.

ok: Benjámín
Kávésok: Braun
an. Italmérők:

Csak aug.
17-től
szept.18-ig

Maradékpárok kiárusítása

Női félcipő 340.—, 440.— és 540.— lej
Férfi francia bagaria egész és fél, mélyen
leszállított árban

Bata cipőüzlet,

Cluj, Főter 9.

Tekintse meg kirakatainkat

Csak aug.
17-től
szept.18-ig

JEAN KANNER
román groteszk komikus és
JAULUSZ MORINI
magyar-német humorista
zsargon duettje
frenetikus sikert arat esténként a
KÖZPONTI BAR
fényes műsorában
Előadás kezdete este fél 10 óraker
Belépődíj személyenként jegyadóval együtt 20 lej
Rendes éttermi étlap árak

Markovits F. ékszerész !
Cluj-Kolozsvár, Vessclényi-utca 20. sz.

Közgazdaság

A munkaadók küldöttsége a polgármesternél és a prefektusnál. Az erdélyi munkaadók kedden délben Farkas Mózes, Desila Virgil, Andrea, Blumenfeld, Ormai nagyiparosok és dr. Böszörményi Sándor szövetségi főtitkár vezetésével megjelentek dr. Utalea polgármesternél, akivel beható tanácskozásokat folytattak a községi adók megállapításáról. Előterjesztették a nagyiparosok és munkáltatók sérelmeit és azt kívánták, hogy az új városi adótételek a lehető legméltányosabban állapítsanak meg, minthogy a polgárságot a kincstári adók nagy súlya amugy is eléggé terheli. Kifogásolták, hogy az idegen adók kérdését a kolozsvári tanács még mindig nem kezeli a belügyminiszeri döntés szellemében. Az idegen szakmunkásokat, annak ellenére, hogy az ipari és kereskedelmi felügyelőség azokat nélkülözhetetleneknek nyilvánítja, idegen adó alá vetik és nem mentesítik őket ez adó alól, amely alapján véve csak átutazó idegenekre vonatkozik. A küldöttség bejelentette azt is, hogy a városi villamosművek százszázalékos áremelésével nincs megelégedve. A nagyiparosok nem zárkóznak el egy ötvenszázalékos áremelés elől, de követelik, hogy a villamosüzem gazdálkodását a városi tanács beható ellenőrzés alá vegye.

Az uszorabírósg munkában. A Calea Regele Ferdinandon lévő Deutsch fűszerescéget az uszorabírósg ötezer lej büntetésre ítélte, mert az alma fölé írott jegyzék ceruzával volt írva. Ebben az ügyben a kereskedelmi kamara felterjesztést intézett a kereskedelmi minisztérium mellett működő bizottsághoz és arra kérte, intézkedjen az uszorabírósgnál arranézve, hogy azoknak az áruknak árait, amelyek állandó változásoknak vannak kitéve, ne kellesen nyomtatott írásban kifüggeszteni. A kolozsvári uszorabírósg mai tárgyalásán még a következő ítéleteket hozta: Raduli Miklóst, mert a barackot a megállapított árnál magasabb árért adta 500 lej, Fúzi Mihályné hóstáti parasztszonyt, aki a zöldbab kilóját husz lejért árusította ezer lej, Kardos Andor mészáros, aki háromnegyed kilogram sertéshúst 33 lejért árusított kétezer lej pénzbüntetésre ítélte. A bíróság mellékbüntetéskepen kötelezte az elítélteket, hogy az ítéletet két napilapban tegyék közé és függesszék ki lakásuk ajtajára.

SPORT

A Haggibbor vívóakadémiája

(Kolozsvár, augusztus 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szerdán este, augusztus 22-én a Haggibbor rendezésében megtartandó nemzetközi vívóakadémia olyan sportszenzációnak ígérkezik, melyhez hasonló Erdély egyik városának sem sikerül produkálnia. Lovag Santelli Italo olasz mester hírneve az egész világ sporttársadalma előtt ismeretes. Ő volt a vívás nagynevű reformátora, aki a magyar és francia iskola helyett az olasz iskolát vezette be. Santelli Rómából indult el vívóknál, eddig még nem tapasztalt karrierjére. Európá minden nagyobb városában nagy elismerést vívott ki tüneményes pengekezelésével és itt említjük meg, hogy lovagi címét éppen Románia uralkodójától nyerte el, elismerésül egy 1922-ben Bukarestben rendezett nemzetközi mesterversenyért, amikor az összes külföldi mesterek fölött imponálóan fölnyeres győzelmet aratott. Santelli még ma is a világ legnevesebb mestere.

Ami pedig Santellire mint professzionista mesterre áll, nemkevésebb vonatkozatható az ugyancsak világszerte híres amatőr-mestervívóra, Schenker Zoltánra, a stockholmi olimpiai kardbajnokra. Bécs, Berlin, Budapest, Prága, Róma, Páris és a többi fővárosok vívóversenyneinek sokszoros győztese, ma is a leghatalmasabb amatőrívó, ő benne látják a jövő évi párisi olimpiász bajnokát is. Szen-

Arany, ezüst ékszer, kinaezüst és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, briliáns: legmagasabb napi áron vesznek.

zációs győzelmei közül kiragadjuk a következőket: Bajnokságot nyert 1910-ben Ausztria tör- és kardbajnokságán, 1911-ben Magyarországon a legjobb kardívó címet kapta, 1912-ben pedig Csehszlovákia és az osztrák-magyar hadsereg tör- és kardbajnokságát. Ugyanakkor a világbajnokságot a stockholmi olimpiádon a magyar kardcsapat-versenyben. 1918-ban, 1920., 1921., 1922-ben Ausztria, Magyarország és Németország tör-, kard- és hadsereg-bajnokságát. Santellivel való mérkőzése a szerdai esti vívóakadémián olyan klasszikus küzdelemnek ígérkezik, mely sokáig emlékezetes marad Kolozsvár sportközönsége előtt.

A Haggibbor vezetősége — hogy valóban szenzációs sporteseményt nyújtson — Santellin és Schenker Zoltánon kívül meghívta Orbán Sándor professzionista mestert is, ki a budapesti Ludovika akadémiának 16 évig volt mestere. Orbán legnagyobb mesteri sikerét a stockholmi olimpiádon aratta, amidő tanítványai közül Békassy Béla huszárkapitány kardvívásban a világbajnokság második helyezettje lett. Orbán ma egyike a legjobb-névi vívópedagógusoknak. Igazolja ezt annak a hat tanítványának kiforrott stilusu vívása is, kik mint a nagyváradai sportegylet tagjai szerdán először jelennek meg Kolozsvár vívópódiumán.

A meghívott vendégek között dr. gróf Teleky Domokos neve szerepel. Teleky gróf Romániának ma legszimpatikusabb vívója. Rendkívüli nemes vívómódozra, elegáns pengevezetése és kiforrott vívótechnikájára egy csapásra meghódítja a laikus nézőközönséget is. Teleky gróf Santelli mester tanítványa.

Schenker Lajos mester neve már ismerős Kolozsváron, bemutatkozni azonban csak a szerdai vívóakadémián fog, amidőn Santellival és öccsével, Schenker Zoltánnal, valamint Orbán mesterrel vívandó asszói arról fognak tanuságot tenni, hogy a kontinens legkiválóbb mesterei közé tartozik. Elvitázhatatlanul nagy szerencse, hogy a Haggibbornak sikerült őt, mint oktatómestert megnyernie.

Az amatőrök között Teleky grófon kívül Balázs, dr. Szántó, Hegedűs, a két Báthori, Schwartz, a kolozsváriak közül Stotter és Vincze variált, asszói szintén nívós produkciók lesznek.

Rendkívüli kedves programontja lesz az akadémiának a tizes gyermekcsoporth iskolavívása: Hecht Éva és Ducsi, Sipos Méri és Pista, Heim István, Dragos Virgil, Stotter Sanyi, Strasser Rózi, gróf Zichy és gróf Teleky Mihály. Az akadémia asszovezetője Chifor Joan kapitány lesz.

A Haggibbor vezetősége az impozáns keretben lezajló vívók szereplését szép tiszteletdíjakkal fogja honorálni.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Szerda: Fekete gyémántok. (Másodszor. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 2.)

Csütörtök: A zsvány vagy Fenévad. (Újdonság kilencedszer. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 3.)

Péntek: A válóperes hölgy. (Újdonság először. Premierhelyárrakkal. Sorozatszám 4.)

A színházi iroda hírei:

A Magyar Színház titkári hivatala az elmúlt évad végén befejezte a most kezdődő évadra szóló bérlétkötéseket. Sohasem volt még olyan arányú érdeklődés a bérléti iránt, a minő az ez évadi előadások iránt megnyilvánul. Nem csak a premierbérlők, hanem a rendes napi bérlők száma is jelentékenyen megsaporodott. Most az a kívánság hangzik, hogy a színház tegye lehetővé azoknak is a bérlétkötést, akik a nyári évad végén nem tudtak bérelni. Igen sokan voltak, akik júliusban még nem tudtak diszponálni idejükről s olyanok is, akik fürdőhelyen tartózkodtak, ezért nem tudták igényüket bejelenteni. A színház igazgatósága előzékenyen eleget akar tenni a tömegesen megnyilvánuló óhajnak, ezért tudatja, hogy a mai naptól kezdve a titkári hivatal ismét rendelkezésre áll a bérléni óhajtó közönségnek.

A legvégső határidő ameddig bérelni lehet, e hó 30-ika. Ezen a napon véglegesen le kell zárni a bérléti, mert a rákövetkező héten, szept. 5-ikén már megkezdődnek a bérléti előadások.

Az újdonságok, reprizek, vendégszereplések olyan gazdában a bérlő közönségre társulat fog a művészi igénytől fogva mindenki jól jár, akik a színház előteremtésére mindjárt az első héten Anna és dr. Székelyhidi Úgyancsak az első héten drámai és a második héten reppremiére. Minthogy ma számban rendelkezik a színház, annak, aki igényt tart be kell jelentenie azt. A augusztus 30-ika.

A budapesti Magyar jának legnagyobb sikerűt ugyancsak szerzőjének, Vajda válóperes hölgy volt. Négy adást ért meg ez az érdeklődés hónapban lesz a válóperes tatója is. Itt pénteken este baton és hétfőn is a válóperes

A mozgókép

Egyetem-mozgó: bemutatóra a rendkívül vonásában A halál hajója kával. A dráma a tárgyat jól meríti. Augusztus 23-án karmai közt.

Uránia-mozgó: A Testoni ismert nagyértékű Filmre rendezte 5 felvétel s színesszel. Augusztus 23-án

Apollo-mozgó: A Baptiste Guarine balladája. A ókor Mitos igen érdekes tárgy. Maciste utazása.

Markovits Béla

Eladó Székelyföldi fűszer és üzemanyag

Italméressel, trafikál és Troknya End

Lüszter sac
Tennisz na
Mosó ruhák

Neum

Természeti szepített fő elsörendü m Különleg Falzödek árnyal

Beküldte-e már adományát a Keren Kajemeth-kiállításra? :: Küldje be sürgösen

a következőket: A tör- és kard- szegénység a legjobb pedig Csehország- és kardbajnok- ságot a stockholmi csapat-versenyben. Ausztria, Ma- kard- és hadsereg- rközése a szerda- us 'küzdelenek' es marad Kolozs-

— hogy valóban — Santellin és Orbán Sándor dapesti Ludovika tere. Orbán leg- olmi olimpiádon il Békassy Béla gbajnokság más- egyike a legjobb- olja ezt annak a u vívása is, kik gjai szerdán elő- pódiumán.

dr. gróf Teleky gróf Romániának endkivüli nemes ése és kiforrott ghódítja a laikus Santelli mester

ve már ismerős n csak a szerdai lival és öccsével, Orbán mesterrel ágót tenni, hogy i közé tartozik. hogy a Haggi- stert megnyernie. grófon kívül Ba- Báthori, Schwartz, inoze variált, asz- nek.

VÉSZET

sodszor. Rendes (2.)

evad. (Ujdonság árákkal Sorozat-

Ujdonság előző- zatszám 4.)

irei:

hivatala az elmúlt dődő évadra szóló g olyan arányu minő az ez évadi Nem csak a pre- bérlők száma is ost az a kívánság hetővé azoknak is végén nem tud- akik júliusban ktről s olyanok is, zért nem tudták igazgatósága elő- megesen megnyil- gy a mai naptól ndelkezésére áll a

ig bérelni lehet, glegesen le kell rező héten, szep- rletes előadások.

ürgösen

Ujdonságok, reprizek, színházi szenzációk és vendégszereplések olyan gazdagsága vár a jövő évadban a bérlő közönségre s olyan teljes, nagy árszínlet fog a művészi igények szolgálatára állani, hogy mindenki jól jár, aki bérlet útján biztosított előre helyét a színházban. A vendégszereplések mindjárt az első héten kezdődnek, Medek és dr. Székelyhídi Ferenc fognak fellépni. Egyancsak az első héten lesz már egy szenzációs előadás és a második héten egy nagyszerű operapremiére. Minthogy már csak igen korlátozott mennyiségben rendelkezik a színház kibérelhető helyekkel, annak, aki igényt tart bérletre, minél előbb kell jelentenie azt. A bejelentés legutolsó napja augusztus 30-ika.

A budapesti Magyar Színház tavalyi évadának legnagyobb sikerű ujdonsága A szerelem vádjára szerzőjének, Vajda Ernőnek új vigjátéka, A válóperes hölgy volt. Négy hónap alatt 100 előadást ért meg ez az érdekesítő ujdonság. A jövő hónapban lesz A válóperes hölgy amerikai bemutatója is. Itt pénteken este lesz a premierje. Szombaton és hétfőn is A válóperes hölgyet adják.

A mozgók műsora

Egyetem-mozgó: Augusztus 22-én kerül bemutatásra a rendkívüli érdekes dráma 5 felvonásban A halál hajója. Formade Fassi játékaival. A dráma a tárgyát az arisztokraták életéből meríti. Augusztus 23—26-ig Egy kokott karmái közt.

Uránia-mozgó: Augusztus 22-én Alfredo Testoni ismert nagyértékű drámája után A vér. Filmre rendezte 5 felvonásban, bámulatos ügyességgel Iwo Illuminati, Sergiu Mari közkedvelt rendezéssel. Augusztus 23—26-ig A halál szokéja.

Apolló-mozgó: Augusztus 22-én és 23-án Baptiste Guarine balladája után A hűséges pásztor. A ókor Mitológiájából kölcsönzött igen érdekes tárgy. Augusztus 24—26-ig Maciste utazása.

Aranyat, platínát és drágaköveket a legmagasabb árban beváltak. Legelőcsőbb bevásárlási forrás ékszerekben, órákban, dísz tárgyokban

Markovits Bernát ékszerész

Eladó Szatmáron

az István-téren egy 40 év óta fennálló fűszer és csemege-üzlet

Kalméréssel, trafikkkal és lakással együtt. Értekezni Troknya Endre tulajdonossal.

Lüszter saccó és mellények

Tennisz nadrágok Mosó ruhák

Neumann M. cégnél Cluj, Piața Unirei 14. Tel. 431.

Longines 7 nagydíj
Közel 4 millió forgalomban

E hó 23-án, csütörtökön nyílik meg IZRAEL JOZSEF & CO. szőrmegyáruháza Cluj, Cal. Victoriei (v. Kossuth L.-u.) 2. A közönség pártfogását kérjük

Külföldi likőr- és pezsgő-különlegességek kaphatók **LUCULLUS-nál** Oradea-Mare Bémer-tér. 1392

Citrom
verdeli, egészséges, tartós áru, kapható **Léb Fivéreknel Cluj**
Telefonszám 471

Legmodernebb kisautó, 1923 modell, négyüléses **Ego-Automobil**
raktárra érkezett Emil Blagához, Cluj-Kolozsvár

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-
nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Barijitu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kossuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Tanulók felvétetnek!!
Segerváry, Deák Ferenc-utca 25. sz. alatt

ROSENZWEIG ANTAL
HÉBER KÖNYVKERESKEDÉS
CLUJ, PIAȚA M. VITEAZUL No. 37—38.

מסיום מליתום ממות, תפילין, ציצית, אורח קמלעך ענראם עש ענדעטייל צום כוללונסטען פרייען.

Tekintettel a nagy ünnepekre, igyekeztem egy nagy tétel diszkótéses Machsor (מחזור) garnitúrákat venni és azt napi áron alul kiárusítom.

Machsor diszkótésben 4 drb. magyar és német fordítással	Lei 300—
Machsor diszkótésben 9 drb. magyar és német fordítással	Lei 620—
Machsor diszkótésben 5 drb. zsargon és egyéb fordítással	Lei 500—
Machsor diszkótésben 2 drb. zsargon és egyéb fordítással	Lei 180—
Machsor diszkótésben 1 drb. zsargon és és egyéb fordítással	Lei 70—80—
Mane Lusen zsargon fordítással	Lei 40—
Gyapju Talszek rendes nagyságban	500—
leltől felfelé.	
Selyem Talszek rendes nagyságban	600—
leltől felfelé.	
Megbízható Tefilin	Lei 250—300—

Ugyanitt mindenféle imakönyvek bőrkötésben, Mirjámok, járzeitablák 50 évre kiszámítva, valamint minden e szakmába vágó rituális cikkekben nagy raktár, u. m. zsidó naptárak, chmisch, mezuzé, sófer, gemure stb.

Viszonteladónak nagy árkedvezmény!

Természetes és szépített földfestékek elsőrendű minőségben Különlegesség: Falzöldek minden árnyalatban

Astra festékgár
Cluj-Jucul de jos

Központi iroda: Cluj, Strada Regina Maria 25. Telefonszám: 2—41 Sürgőncim: Astra, Cluj

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lel. Vastagabb betűvel szedeti szavak 3 lel. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lel. Jelligés hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lel 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Kezdő tisztviselő és tisztviselő kereskedelmi végzettséggel felvétetik. Ajánlatok „Rt” jelű levelekben a kiadóba címze 3k. 6072

Intelligensebb családnál középiskolai tanulók kóser kosztot és teljes allatást kaphatnak zongorahasználattal. Érdeklődők „Koszt” jelű levelekre a kiadóhivatalhoz fordulni sziveskedjenek. 6078

Házitanító עברי és יידיש tanítását vállalja. Cím a kiadóban. 6079

Keresek leányom részere, aki szép és művelt, egy bochert, képzett orth. rabbi legyen, német és magyar szónoklatokat tudjon tartani. Ugy átadnam rabbi állásomat. Válasz „Existencia” jelű levelekre az Uj Kelet szerkesztőségéhez címezhető. 6084

Regátbli gyárvalalat keres népiskolája részere tanítót, aki a német és román nyelvet bírja. Ajánlatokat mindkét nyelven fogalmazva „Bulius” jelű levelekre Hegedűs hírlaprodába, Oradea-Mare, küldendők. 6081

Két leánygyermekem mellé egy nevelő vagy nevelőnő keresetetik, ki az I. gimn. oszt. román, francia, német és magyar tanítást vállalják. Hébertől és hegedűtől tudók előnyben részesülnek. 6080

Egy teljesen jókarban levő Opalograph másoló-gép eladó. Ertekezhetni délután 4—6 között Szentlélek-u. 1a. alatt.

Főtér közelében különbejáratu butorozott szobát keresek. Leveleket „Különbejáratu” jelű levelekre a kiadó továbbít.

Fűrésztelepek figyelmébe!

Gyorsjáratu keretfűrészeket (Batter) 14-36"-ig
Hasító keretfűrészeket (Spaltgatter) és
Hasító szállagfűrészeket (Trennbandsägen)

és minden néven nevezendő
famegmunkáló gépek a világhírű

„Framag Frankfurter Maschinenfabrik G. m. b. H. Gaggenau“

gyárból azonnal szállít a romániai vezérképviselőt

Technica R.-T., Targul-Murás

Sürgöncím: Technica
Telefonszám: 336

Telefon 81. **Ládagyár** Fióküzlet: Egeres
Mindennemű ládákat és fadobozokat összeszegezett és szetszedett részekben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb nappi áron 1381
Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyar
Cluj, Strada Cernasji (volt Kajántól-ut) 1 szám

Kenderzsineget,

1881
zsinórokat és hevedereket raktárról szállít
Zsák Zsineg
Bleier és Weisz
cég vezérképviselője:
Emanuil Salamon & Comp.
Cluj, Piata Mihai Viteazul 40 szám.

Táblaüveg, demyonok

korcsmai és mindennemű üvegaruk nagyraktára

Péter és Schwarcz

Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34

1518
Legelőnyösebb beszerzési forrás

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2-13 * Sürgönye: Juvaore, Cluj
Ékszerárugyártás, nagykereskedés
Fogózárti arany és forrasztó * Arany, ezüst és platina beváltatás
Klenze és Schwarzwaldi órák képviselője, gyári lerakata
Csak viszontelárusítóknak!

Palma
Ne az olcsó árra,
hanem a minőségre
figyeljen, ha gumisarkot vásárol!

Kérje cipészétől kifejezetten a valódi „Palma” kaucsuk sarkot és kaucsuk talpat! Rádió hird.

Krébsz J.

bőrönd és sportcikkék árúgyára

CLUJ

Strada Regele Ferdinand 77.
Gyár: Str. Bucovina 4.

G Y Á R T

Utazóbőröndöt
Férfi nyári divatövet
Football-labdát
Lábszárvédőt
stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás!

BYRON STEAMSHIP COMPANY LTD. LONDON

M. Embiricos & Co.

BUCUREȘTI, STRADA PARIS No. 1.

Constanța direct New-York

A legnagyobb tengerentuli luxuszöszökökkel, amelyek Constanța kikötőből indulnak Konstantinápoly, Pireu és Palermo érintésével direct New-Yorkba.

Átszállás, vesztegzár nélkül. Az utazás tartama 16 nap. Az utazás vonalainkon a legelőnyösebb, 50%-kal olcsóbb és lejjben fizetendő.

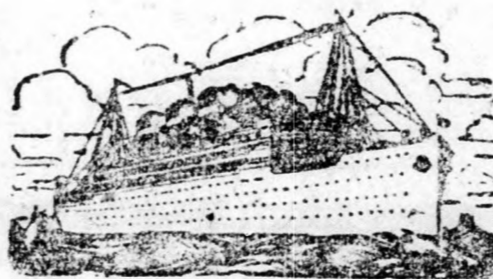
Értesítés:

A „CONSTANTINOPLE” luxuszöszök érkezik 1923 szeptember 2-án indul 1923 szeptember 4-én
A „MEGALLI HELLAS” 22.000 tonnás gyorsözök ind. okt. 5-én

Értesítés:

Kajütök, jegyek fenntartása, valamint bármely információ végett forduljon központi irodánkhoz.

M. EMBIRICOS & CO., București, Strada Paris No. 1.

Legközelebb indulnak:

„Canada” szept. 8-án
Minden hónap 8-án rendes hajójáratok.

Reclama 3013

Fabre Line

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Constanța-Newyork

közvetlen hajójáratok minden hónapban. Átszállás nélkül. — Csak egy vizum (az amerikai) szükséges. Augusztus 1-től rendes hajójáratok

Constanța-Jaffa (Palesztina) és Marseille között.

Rendkívül kedvező feltételek. — Felvilágosításokat nyújt, prospektusokkal és hajóleggyel szolgál a

FABRE LINE S. A. R.

BUCUREȘTI, PASÁG, COMOEDIA

HIVATAL ES NYOMI
Cluj, Kolozsvár, St. B.
L. Pop (Brassai-utca)

Telefon: Szerkesztő
és kiadóhivatal —
Ze. N. Sz. —

A kéziratok kizárólag
szerkesztőségnek
zendők. Kéziratokat
adunk vissza

Cluj-Kolozsvár —

Végső

Szokolov zárt
a kö

(Karlsbad, au
kiküldött munkatá
volt, de jó kongres
Szokolov vasárnap
bezárta a XIII-ik
Izgalommal, vívó
serü egymásratorés
héz kongresszus v
kiknek idegeiben n
karlsbadi hajnalokk
tanácskozások fárad
szus volt-e, az eser
Mi legfeljebb remé
a kényyszerű adott
jobbán oldotta meg
telenül súlyos prob
Nehéz volt ez

Nehézek voltak a
kellett birkózni, a
előtt a delegátusok
volt a kongresszus
ben a kérdések eld
cikkeimben említett
egyellen pártnak se
a körülmény meg
tett és sokszor jut
kat. A centrumot
választási kampány
szólván többségbe
tet, amely merőben
kiméletlen pártönz
kongresszusoktól el
cionisták frontja s
megtéptáza azt az
amely, eltekintve
ambicióitól, valóban
célokért harcolt.
tehát hol jobbra, h
hogy akarátát kis
arán érvényre jutt
az abszolutorium l
kötött paktumot, a
a mizrachistákkal,
tok a szocialisták s
az egységes sékel p
tása révén került
vezetőség megválas
ményeket kellett te

Harc

A viták su
kérdésen nyugodo
a cionista eszme
integritásért folyt.
szenvedélyek össze
félreértések és elf
volt például az i
terveiben az intern
lógia előretörését
nemzeti és szociális
val szemben. Kö
adni, miért vert gy
gazdasági elhanya
fejlődését is kedv
oros zsidóság,
alkotta a mozgá
söt szellemileg
A többi európai
kis mértékben jár
viseléséhez. S min
lati megvalósítása
ciális kérdés, nem
a valutaerős Amer